

Rozklad legislativních a jiných předpisů k III.etapě protipovodňové ochrany Havlíčkova kolonie – Mladé (ochranná hráz mezi Červeným Dvorem a lokalitou „U Špačků“- v textu „hráz III.etapy PPO“)

V prvé řadě je nutné položit 2 otázky:

1. Jaký účel má vybudování protipovodňové hráze mezi Červeným dvorem a Špačků v prostoru, kde jsou v současné době zemědělské pozemky, zaplavované již při Q 20 a jde o významnou plochu pro neškodný rozliv a snížení hladiny povodně nad městem ? Hráz by měla snad určité opodstatnění pro ochranu stávající zástavby podél Javorové a v spodní části Mladého, ale nikoli v nezastavěném území nad Červeným Dvorem.

Tuto otázku je nutné položit zejména bývalému vedení města, které se před asi 15 lety dohodlo s majiteli realit na projektu, který bude politicky prezentován veřejnosti jako ochrana proti povodni, ve skutečnosti jde v prvé řadě o několik hektarů stavebních parcel na pozemcích v záplavovém území mezi Červeným Dvorem a Špačků.

2. Proč je tato hráz III.etapy PPO součástí „Koncepce protipovodňové ochrany Jihočeského kraje“ (2005), když je v rozporu se základní zásadou koncepce:

„Pozemky k zástavbě se současně plánovanou protipovodňovou ochranou ohrázením lze tolerovat z hlediska ovlivňování odtokových poměrů jen ve zcela vyjimečných případech“

„Primárním opatřením v ochraně proti povodním je nezastavování záplavových území“

Na rozpor jsem upozornil dopisem ze dne 12.1.2010 hejtmana Jiřího Zimolu a obdržel jsem odpověď:

„Koncepce obsahuje přehled i navržených konkrétních opatření v obcích. Konkrétní opatření obcí, které jsou v Konceptu uvedeny, byla získána zpracovatelem Koncepce při jednání se zástupci obcí a jedná se o taková opatření, která již obce mají zpracována (např. studie, projekty, PPO v územním plánu). Tato opatření nebyla ze strany zpracovatele koncepce posuzována, zda jsou nebo nejsou v souladu s koncepcí. Protipovodňové opatření v Č.Budějovicích na Malši tedy není možné chápat jako koncepční návrh opatření, které vzešlo z Koncepce, ale stále jako konkrétní opatření, kterým chce město Č.Budějovice přispět k ochraně osob a majetku obyvatel části města Č.Budějovice, ohrožované povodněmi z Malše.“

Komentář: Na základě zadání bývalého vedení města zpracovatel koncepce, firma DHI, zahrnula celou PPO na Malši do koncepce, aniž se zabývala tím, zda je hráz III.etapy PPO v souladu se základními zásadami koncepce. Koncepce sice není závazný právní předpis, ale vypovídá to o úrovni zpracování koncepčních materiálů na Krajském úřadu.

Dále uvádím souhrn dokumentů a předpisů, které se vztahují k III.etapě PPO:

1. Nařízení Jihočeského kraje č. 3/2010 (kterým se vydává závazná část Plánu oblasti povodí Horní Vltavy pro Jihočeský kraj): v kap.2.2.:

- *„podporování akumulční vodohospodářské funkce krajiny jako prevence proti velkoplošným povodním prostřednictvím zvyšování retenční kapacity území...“*

Komentář: hráz III.etapy PPO je v přímém rozporu s touto zásadou, neboť zmenšuje prostor pro rozliv povodně.

- *„preventivní opatření pro ochranu před povodněmi provádět na podkladě studií odtokových poměrů, ekologických charakteristik vodních toků a na základě rizikové a finanční analýzy posuzující náklady a užítky těchto opatření“*

Komentář: Vyhodnocení stavby hráze III.etapy PPO z výše uvedených hledisek nebylo nikdy provedeno.

- *záplavové území, kde se dosud nenachází žádná zástavba, ponechat pro možnost rozlivu velkých vod a nepovolovat zde žádné nové objekty zvyšující urbanizaci těchto prostorů mimo stavby*

dopravní a technické infrastruktury a lokality již v ÚPD vymezené“

Komentář: Tato zásada opět zdůrazňuje ochranu retenčních prostorů pro rozliv povodní a v budoucnosti vylučuje jakoukoli zástavbu a změnu ÚP v území mezi Červeným Dvorem a Špačků, III.etapa PPO tedy postrádá smysl. Ideoví tvůrci záměru ovšem počítají s tím, že po stavbě hráze se budoucí stavební pozemky ocitnou mimo záplavové území.

2. Odborný posudek firmy Vodní díla – TBD a.s., Praha (jde o renomovanou firmu, která vydává posudky pro státní správu, mj. pro bezpečnost vodních děl):

„Protipovodňová hráz III.etapy koncepce protipovodňové ochrany města zúží koryto řeky nad Malým jezem, tedy i v oblasti Javorové ulice. Výstavbou této hráze dojde k výraznému zmenšení přirozených ploch určených při povodních k zaplavení. Při povodňových situacích dojde k seškrvení průtoku, zvýší se rychlosti proudění vody a bude docházet k zpětnému vzdouvání vody až do oblasti lokality U Špačků se zástavbou rodinných domků (pozn.: je míněna původní zástavba U Špačků).

....Jedná se tedy o nekoncepční řešení, které nelze doporučit bez komplexního posouzení na záplavové území Malše jako celku a to i v souvislosti s průběhem povodně na Hodějovickém potoce a v souvislosti s povrchovým odtokem v území.“

Komentář: Je jasně řečeno, že III.etapa může zhoršit odtokové poměry nad městem a v Havlíčkově kolonii. Jaký smysl má záměr protipovodňové ochrany, kde v I.etapě rozšířením koryta dojde k určitému, byť diskutabilnímu efektu zaklesnutí hladiny, v III.etapě výstavbou hráze naopak dojde k zvýšení hladiny a zvýšení rychlosti proudění zúžením průtočného profilu?

3. Vnitřní sdělení vodoprávního úřadu Jihočeského kraje k návrhu zadání změny ÚPD v lokalitě 2.8.3. „U Špačků“, ze dne 4.10.2010:

„Pokud bude v rámci navrhované změny územního plánu počítáno i s výstavbou části III.etapy protipovodňových opatření na Malši – tj. části pravobřežní ochranné hráze, bude nově plánovaná zástavba částečně chráněna proti Q100. Tímto zásahem do záplavového území, kdy dojde ke zmenšení území pro rozliv povodně výstavbou části protipovodňové hráze a navázkou terénu nad Q100 (pozn.: jedná se o část hráze a navázkou pro novou výstavbu „U Špačků“), dojde k lokálnímu zvýšení hladiny povodně. Negativně ovlivněny tak budou za povodně zejména objekty v záplavovém území v sousedství navrhované změny ÚP situované blíže k toku Malše, míru ovlivnění zvýšením hladiny povodně však není možné kvalifikovaně posoudit.“

Komentář: Krajský úřad potvrzuje, že už realizovaná menší část hráze v III.etapě (u nové zástavby U Špačků) má negativní vliv na odtokové poměry a ohrožuje původní zástavbu. Pokud by se realizovala celá III.etapa, byl by vliv mnohem horší. Vliv na odtokové poměry lze vyhodnotit povodňovým modelem, pokud ovšem toto hodnocení bude zadáno.

4. Nařízení vlády ČR č. 262/2007, kap.2.3.1 :

„Omezovat aktivity v záplavových územích, zhoršující odtokové poměry a zvyšující povodňová rizika“

Komentář: Na základě závěrů v předchozích bodech lze konstatovat, že III.etapa je v rozporu s tímto nařízením, neboť výstavbou hráze v III.etapě dojde ke zhoršení odtokových poměrů vzduším hladiny povodně, vyvolaným omezením plochy rozlivu.

5. Program prevence před povodněmi III:

Dotace z tohoto programu je podmíněna kladným hodnocením tzv. Strategického experta, jedním z hlavních kritérií je posouzení, zda nedojde k omezení přirozeného rozlivu povodně. Tento bod uvádím jako informaci, že rozlivy povodní jsou i v tomto programu podporovány a hráz III.etapy je ve věcném rozporu s tímto dotačním titulem.

6. V roce 2005 byla schválena obecně závazná vyhláška Statutárního města České Budějovice č.13/2005, kterou se do ÚP města včleňují úpravy vodohospodářských poměrů s přihlédnutím k důsledkům povodní 2002. Zároveň byla změnou č. 10 ÚpNm do územního plánu zapracována nově

stanovená záplavová území a v návaznosti vymezeny různé režimy pro jednotlivé typy území. Pro typ 3 – Území pasívní zóny Q100 – určené k ochraně jsou stanoveny podmínky využití území:

„.....v území je nepřipustné zřizování obvodově uzavřených urbánních celků a terénních úprav, které působí nebo mohou působit další vzduť vyběřžené vody při povodni....“

Komentář: Město zahrnuje hráz III.etapy v území pasívní zóny Q 100 do územního plánu v rozporu s vlastní vyhláškou (zúžení rozlivové plochy má vždy za následek vzduť hladiny povodně v určitém prostoru). Rozpor s obecně závaznou vyhláškou ve věci již provedené výstavby horního úseku hráze III etapy PPO („U Špačků“) a nekonceptnost protipovodňové ochrany a územního plánování v záplavovém území Malše konstatoval i Krajský úřad ve svém stanovisku ze dne 3.12.2008.

7. V roce 2014 byly v rámci implementace směrnice 2007/60/ES zpracovány mapy povodňových nebezpečí a rizik (přístupné na <http://cds.chmi.cz>). Celá plocha pravobřežní inundace Malše mezi Červeným dvorem a Špačků je zahrnuta v rozlivu povodně Q 20 a Q 100 (obě plochy jsou vzhledem k plochému terénu prakticky totožné). Jedná se tedy o plochu s vysokým povodňovým ohrožením, zaplavovanou již při Q 20, která bude podle sdělení MŽP (odpověď ministra ŽP ze dne 22.5.2015 na interpelaci poslance Váchy) novelou vyhlášky 236/2002 (o způsobu a rozsahu zpracovávání návrhu a stanovování záplavových území) zahrnuta do aktivní zóny záplavového území, kde je výstavba § 67 vodního zákona zakázána. Nelze zde tedy v budoucnosti uvažovat s novou zástavbou a výstavba hráze III.etapy PPO nemá z tohoto hlediska věcné opodstatnění, navíc má negativní vliv na odtokové poměry.

8. Problematika umístování staveb v záplavových územích je zakotvena v Politice územního rozvoje ČR, ve znění aktualizace č.1, schválené vládou ČR usnesením č.276/2015, kde je v čl. 26 uvedeno:

„Vymezovat zastavitelné plochy v záplavových územích a umístovat do nich veřejnou infrastrukturu jen ve zcela vyjimečných a odůvodněných případech. Vymezovat a chránit zastavitelné plochy pro přemístění zástavby z území s vysokou mírou rizika vzniku povodňových škod.“

Komentář: Záměr další výstavby v záplavovém území nad Červeným Dvorem, pro níž je základním předpokladem hráz III.etapy je v rozporu s politikou územního rozvoje ČR, která počítá naopak z vymístěním staveb z rizikových lokalit.

Závěr: Protipovodňová hráz III. etapy PPO nemá v záplavovém území, kde se nenachází zástavba věcné opodstatnění, je pouze přípravou pro další nekonceptní zástavbu. Hráz omezí přirozený rozliv a snížení hladiny povodní, zhorší odtokové poměry a je v rozporu se základními vodohospodářskými principy a výše uvedenými předpisy. Vliv hráze na záplavové území Malše jako celek nebyl podrobně vyhodnocen na povodňovém modelu.

Veškeré citované dokumenty mám k dispozici v listinné podobě.

Ing. Vladimír Šámal, 9.8.2015